

Perspectives Discursives en la Recerca Social

Codi: 42597

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313402 Recerca i Intervenció Psicosocial	OT	0	1

Professor de contacte

Nom: Joan Pujol Tarrés

Correu electrònic: Joan.Pujol@uab.cat

Equip docent

Juan Manuel Muñoz Justicia

Joel Feliu Samuel Lajeunesse

Luz María Martínez Martínez

Jesus Rojas Arredondo

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

- Identificar les principals tècniques que fonamenten el llenguatge i el discurs com a forma d'accés a la realitat social.
- Justificar metodològicament l'elecció d'una determinada tècnica d'investigació.
- Familiaritzar-se amb la pràctica de la investigació qualitativa.
- Reconèixer les possibilitats i límits de les diferents tècniques d'investigació.

Competències

- Defensar arguments i justificar una idea amb claredat i precisió, duna manera apropiada al context, valorant les aportacions d'altres persones
- Establir objectius operatius fonamentals, rellevants teòricament i socialment, que tinguin en compte la complexitat de la realitat psicosocial
- Orientar teòricament la definició dels objectius, el disseny i l'anàlisi en la comprensió dels fenòmens psicosocials
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit
- Seleccionar i aplicar les tècniques necessàries per a la recollida, l'anàlisi i la presentació de material empíric de caràcter qualitatiu

Resultats d'aprenentatge

1. Defensar arguments i justificar una idea amb claredat i precisió, duna manera apropiada al context, valorant les aportacions d'altres persones
2. Descriure les perspectives discursives i narratives i la importància que tenen per a l'estudi d'un problema de recerca concret
3. Elaborar un pla de recerca viable a partir d'una pregunta d'investigació i dels objectius establerts
4. Precisar i valorar els objectius operatius d'un pla de recerca des de l'òptica discursiva, d'acord amb una pregunta d'investigació
5. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
6. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit

Continguts

- Criteris per a l'avaluació dels mètodes qualitatius
- Anàlisi temàtic
- Obtenció de dades qualitatives mitjançant entrevistes
- Recollint Històries de Vida
- Organització Narrativa del Discurs
- Derives en la Investigación Social
- Escriptura Etnogràfica
- Credibilitat en la Investigació Qualitativa

Metodologia

Metodologia docent

Activitats Dirigides:

- Presentació de continguts
- Presentació i anàlisi de lectures teòriques
- Discussions en grup
- Presentació d'exercicis d'investigació
- Elaboració de continguts en funció d'interessos propis de recerca

Activitats Supervisades:

- Tutories d'orientació en la definició del fenomen a estudiar i el treball empíric a realitzar
- Activitats al campus virtual de:
 - Recerca de material bibliogràfic addicional
 - Exemplificació dels temes en diferents tipus d'investigació
 - Discussió i articulació de diferents perspectives metodològiques

Activitats d'aprenentatge autònom

- Recollida i sistematització de material bibliogràfic
- Anàlisi i reflexió de les lectures
- Integració teòrica i metodològica
- Desenvolupament d'una proposta d'investigació

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes Magistral i Discussions Grupals	20	0,8	1, 2, 5, 6
Exposicions Orals	9	0,36	1, 2, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Discussions Virtuals	15	0,6	1, 2, 5, 6
Tipus: Autònomes			
El·laborar un Projecte d'Investigació	60	2,4	3, 4, 6

Avaluació

Activitats d'aprenentatge autònom (70%):

- Realització d'un projecte d'investigació

Activitats presencials (20%):

- Pràctica en les tècniques d'investigació que treballen en el curs
- Presentació i discussió a classe

Activitats al Campus Virtual (10%)

- Aportacions al campus virtual

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Campus Virtual	10	5	0,2	1, 2
Presentació Oral	20	1	0,04	1, 2, 5, 6
Projecte d'Investigació	70	40	1,6	1, 2, 3, 4, 6

Bibliografia

- Agar, M. (1996). The professional stranger: an informal introduction to ethnography (2nd ed). San Diego: Academic Press.
- Arán, P. O. (2001). Apuntes sobre géneros literarios. Córdoba, Argentina: Epoke.
- Attride-Stirling, J. (2001). Thematic networks: An analytic tool for qualitative research. Qualitative Research, 1 (3), 385-405. <https://doi.org/10.1177/146879410100100307>
- Balasch, M., & Montenegro, M. (2003). Una propuesta metodológica desde la epistemología de los conocimientos situados: Las producciones narrativas. Encuentros en Psicología Social, 1(3), 44-48.
- Barthes, R. (1968). La mort de l'auteur. En Le bruissement de la langue (p. 61-67).
- Becker, H. S., & Richards, P. (2011). Manual de escritura para científicos sociales: cómo empezar y terminar una tesis, un libro o un artículo. Buenos Aires: Siglo Veintiuno Editores Argentina.
- Bertaux, D., & González González, G. (2005). Los relatos de vida: perspectiva etnosociológica. Barcelona: Bellaterra.

- Biglia, B., & Bonet-Martí, J. (2009). La construcción de narrativas como método de investigación psico- social. *Prácticas de escritura compartida. Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 10 (1). Recuperat de <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/1225>
- Boyatzis, R. E. (1998). *Transforming Qualitative Information: Thematic Analysis and Code Development*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bruner, J. S. (2009). *Actos de significado: más allá de la revolución cognitiva*. (J. C. Gómez Crespo & J. L. Linaza, Trad.). Madrid: Alianza.
- Calderón, C. (2002). Criterios de calidad en la Investigación Cualitativa en Salud (ICS): Apuntes para un debate necesario. *Revista Española de Salud Pública*, 76(5), 473-482.
- Capella, C. (2013). Una propuesta para el estudio de la identidad con aportes del análisis narrativo. *Psicoperspectivas*, 13(2), 117-128.
- Cardona, I. P., Arredondo, J. R., & Elias, P. V. i. (2012). La deriva: una técnica de investigación psicosocial acorde con la ciudad contemporánea. *Boletín de Antropología Universidad de Antioquia*, 27(44), 144-163.
- Castillo, E., & Vásquez, M. L. (2003). El rigor metodológico en la investigación cualitativa. *Colombia Médica*, 34(3), 164-167.
- Chang, H. (2008). *Autoethnography as method*. Walnut Creek, Calif: Left Coast Press.
- Coffey, A., & Atkinson, P. (2005). *Encontrar El Sentido a Los Datos Cualitativos: Estrategias Complementarias De Investigación*. Alicante: Universidad de Alicante.
- Denzin, N. K. (2002). Social Work in the Seventh Moment. *Qualitative Social Work*, 1(1), 25-38. <https://doi.org/10.1177/147332500200100102>
- El Hussein, M., Jakubec, S., & Osuji, J. (2015). Assessing the FACTS: A Mnemonic for Teaching and Learning the Rapid Assessment of Rigor in Qualitative Research Studies. *The Qualitative Report*, 20(8), 1182-1184.
- Emerson, R. M., Fretz, R. I., & Shaw, L. L. (1995). *Writing Ethnographic Fieldnotes*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Esteban, M. P. S. (2000). Criterios de validez en la investigación cualitativa: de la objetividad a la solidaridad. *Revista de Investigación Educativa*, 18(1), 223-242.
- Fernández, N. G., & Martínez, M. M. (2014). Re/pensar las Producciones Narrativas como propuesta metodológica feminista: experiencias de investigación en torno al amor romántico. *Athenea Digital. Revista de pensamiento e investigación social*, 14(4), 63-88. <https://doi.org/10.5565/rev/athenea.1361>
- Ferrarotti, Franco. (2007). Las historias de vida como método. *Convergencia. Revista de Ciencias Sociales*, (44), 15-40.
- Gandarias Goikoetxea, I. (2014). Tensiones y distensiones en torno a las relaciones de poder en investigaciones feministas con Producciones Narrativas. *Quaderns de Psicologia*, 16(1), 127-140. <https://doi.org/10.5565/rev/qpsicologia.1210>
- Goodall, H. L. (2000). *Writing the New Ethnography*. Oxford: Altamira Press.
- Kaufman, P. (2013). *Scribo Ergo Cogito: Reflexivity through Writing*. *Teaching Sociology*, 41(1), 70-81.
- Kaufmann, J.-C., & Singly, F. de. (2011). *L'entretien compréhensif*. Paris: Colin.
- King, N. (2004). Using Templates in the Thematic Analysis of Text. En C. Cassell (Ed.), *Essential guide to qualitative methods in organizational research* (p. 256-270). London;;Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Lévi-Strauss, C. (2009). *Tristes Tropiques*. Paris: Plon.
- Lewis, J. A. (2009). Redefining Qualitative Methods: Believability in the Fifth Moment. *International Journal of Qualitative Methods*, 8(2), 1-14.
- Locke, D. (1997). *La ciencia como escritura*. (A. Méndez Rubio, Trad.). Madrid: Cátedra.
- López-Barajas Zayas, E., & Universidad Nacional de Educación a Distancia. (1996). *Las historias de vida y la investigación biográfica*. Madrid (España: Universidad Nacional de Educación a Distancia.
- Mallimaci, F., & Gimenez Beliveau, V. (2006). Historias de vida y método biográfico. En *Estrategias de investigación cualitativa* (Irene Vasilachi de Gialdino, p. 175-212). Barcelona: Gedisa.
- Martínez-Guzmán, A., & Montenegro, M. (2010). Narrativas en torno al Trastorno de Identidad Sexual. De la multiplicidad transgénero a la producción de trans-conocimientos. *Prisma Social*, (4), 1-44.
- Martín-i-Gómez, A., & Pujol Tarrés, J. (2013). Desglosando la transformación epistemológica: una exploración en narrativas constitutivas de disidencia social. *Athenea Digital. Revista de pensamiento e investigación social*, 13(2), 103-120. <https://doi.org/10.5565/rev/athenead/v13n2.1028>
- McLellan, E., MacQueen, K. M., & Neidig, J. L. (2003). Beyond the Qualitative Interview: Data Preparation and Transcription. *Field Methods*, 15(1), 63-84. <https://doi.org/10.1177/1525822X02239573>
- McNaught, C., & Lam, P. (2010). Using Wordle as a Supplementary Research Tool. *Qualitative Report*, 15(3), 630-643.

- Mendia Azkue, I., Luxán, M., Legarreta, M., Guzmán, G., Zirion, I., & Azpiazu Carballo, J. (Ed.). (2015). Otras formas de (re) conocer. Reflexiones, herramientas y aplicaciones desde la investigación feminista. Donostia-San Sebastian: Hegoa. Recuperat de <http://publicaciones.hegoa.ehu.es/publications/329>
- Mesía Maraví, T. R. (2007). Contexto ético de la investigación social. *Investigación Educativa*, 11(19), 137-152.
- Miguel, J. M. de. (1996). Auto-biografías. Madrid: Centro de Investigaciones sociológicas.
- Miller, R. L. (Ed.). (2005). *Biographical research methods* (Vol. 1-4). London; Thousand Oaks, Calif: SAGE Publications.
- Moen, T. (2008). Reflections on the Narrative Research Approach. *International Journal of Qualitative Methods*, 5(4), 56-69.
- Noreña, A. L., Alcaraz-Moreno, N., Rojas, J. G., & Rebolledo-Malpica, D. (2012). Aplicabilidad de los criterios de rigor y éticos en la investigación cualitativa. *Aquichán*, 12(3), 263-274.
- Ochoa, J. (1997). Las historias de vida: un balcón para leer lo social. *Razón y Palabra*, (5), 1-10.
- Olabuénaga, J. I. R. (2012). Metodología de la investigación cualitativa. Bilbao: Universidad de Deusto.
- Onwuegbuzie, A. J., Leech, N. L., & Collins, K. M. T. (2010). Innovative Data Collection Strategies in Qualitative Research. *Qualitative Report*, 15(3), 696-726.
- Polkinghorne, D. E. (2007). Validity issues in narrative research. *Qualitative Inquiry*, 13(4), 471-486.
- Prat i Carós, J., Bodoque Puerta, Y., Catalunya, Departament de Cultura, & Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana. (2004). *I... això és la meva vida: relats biogràfics i societat: grup de recerca biogràfica*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura.
- Pujadas Muñoz, J. J. (1992). El método biográfico: el uso de las historias de vida en ciencias sociales. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Reynoso, C. (1991). El surgimiento de la antropología posmoderna. Barcelona: Gedisa.
- Sabiote, C. R., Quiles, O. L., & Torres, L. H. (2005). Teoría y práctica del análisis de datos cualitativos. Proceso general y criterios de calidad. Recuperat 2 octubre 2015, de <http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=65415209>
- Saldaña, J. (2009). *The coding manual*. London: SAGE.
- Sanz Hernández, A. (2005). El método biográfico en investigación social: potencialidades y limitaciones de las fuentes orales y los documentos personales. *Asclepio*, 57(1), 99-116.
- Sarabia, B. (1985). Historias de vida. *REIS*, (29), 165-186.
- Schöngut Grollmus, N., & Pujol Tarrés, J. (2015). Stories about Methodology: Diffracting Narrative Research Experiences. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 16(2). Recuperat de <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/2207>
- Silvia, P. J. (2007). *How to write a lot: a practical guide to productive academic writing* (1st ed). Washington, DC: American Psychological Association.
- Taylor, C., & Gibbs, Graham R. (2010). Online QDA - Preparing data. Recuperat 29 juny 2015, de http://onlineqda.hud.ac.uk/Intro_QDA/preparing_data.php
- Thompson, P. (1993). Historias de vida y análisis del cambio social. En *Historia oral*. Parte II: Los conceptos, los metodos (Jorge Aceves, p. 117-135). México D.F.: Instituto Mora-UAM.
- Valencia, M. M. A., & Mora, C. V. G. (2011). El rigor científico en la investigación cualitativa. *Investigación y Educación en Enfermería*, 29(3). Recuperat de <http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=105222406020>
- Van Maanen, J. (2011). *Tales of the field: on writing ethnography* (2nd ed). Chicago: University of Chicago Press.
- Weiss, R. S. (1995). *Learning from strangers: the art and method of qualitative interview studies* (1. paperback ed). New York: Free Press.
- Wolcott, H. F. (2008). *Ethnography: a way of seeing* (2nd ed). Lanham, MD: Altamira Press.
- Yeh, C. J., & Inman, A. G. (2007). Qualitative Data Analysis and Interpretation in Counseling Psychology: Strategies for Best Practices. *The Counseling Psychologist*, 35(3), 369-403. <https://doi.org/10.1177/0011000006292596>